nooit gearzeld heeft te verwekken tegen onze doorbaarste godsdienstige belangen.

Een ander argument waarvan de proportionalisten gebruik maken en dat mij schijnt eenige twijfelaars te hebben bijgewonnen, bestaat in de bewering dat wij binnen de hervorming niet kunnen. Het *statu quo* is onmogelijk, verklaart men, indereen vindt het doorslecht. De andere stelsels zouden geene meerderheid kunnen verzenigen; dus zou men zich met de eenvoudige vertegenwoordiging maar moeten tevreden houden, zelfs wanneer men er bezwaren zou in vinden. Wat is er van dat alles waar? Voorteerst wil ik het *statu quo* op richtelijke wijze verdedigen.

Zeker is het dat het bestaan van overgroote arrondissementen, waar de verplaatsing van enkele stemmen eene wijziging der meerderheid in de Kamer kan teweegbrengen, een gevaar opleveert en eene onrechtvaardigheid is. Doch dan moet men zog, om het huidig stelsel te laten varen, er een beter inrichten.

Welnu, uit de algeheele bespreking, die wij hier hadden, schijnt mij ten klaarste te blijken, dat de aanzienlijke eenvoudige vertegenwoordiging nog grooter zijn dan die van het *statu quo*. En hier wend ik mij tot mijne katholieke medeleden die men wil medeslepen door hun te verzekeren dat de handhaving van het *statu quo* den onmiddellijken ondergang der katholieke meerderheid zou teweegbrengen.

Ik zeg hun: niet de cijfers. Indien men zelfs veronderstelt dat onze partij al de zetels zou verliezen, welke door de zwartzienden als is gezegd zijnde worden aanzien, dan nog moeten wij een sterkere meerderheid behouden dan die welke de meest optimistische onder de voorstanders van de eenvoudige vertegenwoordiging met hun stelsel durven verhopen. De heer De Jaer hoopt op 8 stemmen, maar ik denk, doch daaronder zeker bij ook de onafhankelijken en anderzijds houdt hij geen rekening van de stemmen die wij noodzakelijk zullen verliezen door de verbrokkeling welker ontvermijdelijkheid ik zooeven heb bewezen.

Nochtans, zal men mij misschien zeggen, denkt gij dat het eenmalig stelsel thans mogelijk zou zijn? Waarom niet? Doch ik ben niet onverbiddelijk. Al wat ik vraag is dat het nieuwe stelsel, welk men zal aannemen, de voornaamste bezwaren, aan het stelsel ten laste gelegd, uit den weg zou ruimen en er geene andere opleveren. Welnu, welk is het voornaamste verwijt dat altijd aan het *statu quo* wordt toegestuurd? Ik zegde het daar zooeven: het is de aanzienlijke ongelijkheid tusschen de arrondissementen, het is het bestaan dier arrondissementen met al te talrijke vertegenwoordigers en die, door het feit zelve, op deze gang der Regeering eenen invloed uitoefenen die buiten alle verhouding is. Welnu, het ons aangeboden ontwerp laat dat all s bestaan.

Waarom, gezien de zoo grondige verdeeldheid van de rechterzijde over dat vraagstuk, eene oplossing willen opdringen, die de overtuiging van een of ander gedeelte onzer partijgenooten moet opofferen? Waarom niet eenvoudig het grootste bezwaar tegen het *statu quo* wegnemen: het arrondissement Brussel splitsen en den grond der zaak voorbehouden om de rechterzijde niet te verdeelen? Dat was de handelwijze der Regeering sedert zele jaren voor de legerinrichting.

Ten slotte druk ik den wensch uit dat zij dat ook doe voor dit kiesvraagstuk en aldus de eendracht terug doe heerschen in onze partij, welke men aan het verscheuren is. *(Op verschillende banken rechts: Zeer wel!)*

—o—

De heer Gielen.

Van is 1894, scheen de beraadslagingen over beginsel en toepassing van de eenvoudige vertegenwoordiging uitgeput.

Iedere overtuiging scheen vast te staan, en thans komt de zaak in haar geheel opnieuw te berde, eenen welsprekenden tegenstand verwekkende zonder nochtans iemands overtuiging te wijzigen.

Door de omstandigheden werd het vraagstuk van de kiesherverming verwikkeld in allerkande drukking en isvloed. Men wil de alleenheerschappij van de politieke vereenigingen oprichten op de puinen van de onafhankelijkheid van den kiezer.

Men meent aan de uitstekende mannen hunne verkiezing te verzekeren met hun te doen gelooven aan den invloed van eene plaats van voorkeur bovenaan de lijsten.

Dat alles is het gevolg van de gebeurtenissen welke zich sedert het begin van het jaar hebben voorgedaan. Heeft men vergeten dat in Januari laatstleden het eenmalig stelsel achterhet hoofd omhoog stak om door de politieke vereenigingen weldra in den vergetboek te worden gedrongen?

Was dat echter een reden om een ontwerp aan te bieden dat de almacht der vereenigingen huldigt, den kiezer alle vrijheid ontneemt en van de liberale partij den kampvechter maakt? Het weisontwerp gaat zelfs heel en al uit van het initiatief der progressistische partij die het in 1894 opmaakte! Met het ontwerp te bestrijden, bestrijdt men dus eigenlijk de Regeering niet!

Wat mij betreft, ik zal de waardigheid mijner partij niet opofferen en ik begrijp niet dat zij er toe kon komen denkbeelden en zelfs een ganzch weisontwerp aan hare tegenstrevers te ontleenen! *(Zeer wel! op verschillende banken rechts.)*

Liever spraak ik niet van den toestand waarin het ontwerp de aanzienlijke politieke mannen wil plaatsen. Er is daarin iets dat volkomen in strijd is met de overleveringen van waardigheid onzer partij!

Men mengt in de zaak een heel personelijk element: in der waarheid schijnt men hun stilzwijgen te willen afkoopen! Doch politieke mannen, om hunne waardigheid bezorgd, zullen de hun toegekende rol niet spelen, en het land zal hun gelijk geven! *(Herhaalde goedkeuring).*

Door den schitberen minister van justicie werd erkend dat het noodig was te werken voor de intrede, in de Kamer, van de liberale partij: dat betwisten wij niet; het is eene breede en edelmoedige politieke opvatting; doch in stede van zich te wenden tot de hoofden der progressistische partij diende men te onderhandelen met de hoofden van het liberalismus die 450.000 kiezers in het land vertegenwoordigen. Er waren onde ministers van State, burgemeesters van groote steden met welke de Regeering in onderhandeling kon treden.

De heer Van den Heuvel, minister van justicie. — Men is met niemand in onderhandeling getreden.

De heer Gielen. — De daad werd zoo goed door heel de Kamer opgemerkt dat eenvoudige bevestigingen, die niets kosten, daartegen niets vermogen! *(Ah! ah! op de banken der socialisten).* Men spreekt zoo dikwijls om niets te zeggen! *(Gelach.)* Al de leden der Kamer konden de feiten zoo goed vaststellen als ik.

De heer Van den Heuvel, minister van justicie. — Reeds dikwijls heb ik geloegestraft dat er van onzentwege ooit afspraak of onderhandelingen met onze tegenstrevers bestonden.

De heer Woeste. — Dat zegt men niet: men zegt dat gij alles hebt toegegeven. *(Herhaald gelach, van wege de socialisten).*

De heer Hellepute. — Dat is overigens bekend!

De heer Gielen. — Wat ik daareen zegde, antwoordt op uwe beweringen: dring dus niet aan, mijnheer de minister, de zaak staat slecht. *(Gelach).*

Getrouw aan mijne overtuiging, houd ik er mij aan, zooals de heer Meeus. Dit gezegd, ga ik over tot de wet op zich zelve: de waarde van de stem moet gelijk zijn voor alle kiezers en de kiesvertegenwoordiging dezelfde zijn voor gansch het land: dat zijn de twee hoofdbeginsels.

De Grondwet en de wet vestigen thans de kiesbevoegdheid op die grondslagen. Doch de vertegenwoordiging van de groote arrondissementen, zooals dat van Brussel, wordt feit-lijk bevoordeeld: dat is het gebrek van het stelsel. Welk hulpmiddel daartegen aangewend? Dat wensch ik te ondersoeken.

Eerst en vooral zullen mijne tegensprekers mij verooriooven hun te zeggen dat ze mij zullen verplichten indien ze willen betwisten wat ik zeg: dan zal ik hun onmiddellijk kunnen antwoorden.

Het eerste gevolg van de eenvoudige vertegenwoordiging is dat slechts een zeker getal stelsels kan leiden tot eene min of meer ware vertegenwoordiging. Doch zij eischen het alschaffen van het pluralsteerra e het is te zeggen van 'n kiezers vrijheid.

Een kiezer, die voor 18 vertegenwoordigers mag stemmen, beeft eigenlijk een achttienmaal verdeelde stem: opdat gansch zijne vrijheid gewaarborgd zij, moet hij 18 maal mogen stemmen: beiet gij het hem, al ware het slechts voor eene enkele plaats, dan bestaat gij zijne vrijheid.

Dit wet beantwoordt niet aan een stelsel van nominatieve stemmen, maar wel aan eene wezenlijke stemming bij herhaling. De kiezer mag eene enkele voorkeurstem uitbrengen, waarna alles geregd is, en wat zijn wil ook weze, hij mag hem niet meer uitdrukken. Deze zijnen eersten stemperldruk is hij verbonden!

Hoe kan dergelijke wet opgemaakt zijn door de vooruitstrevende partij, die zich steeds beroept op de onsterfelijke beginselen der Fransche omwenteling en die meer dan eene andere beweert 's kiezers vrijheid te willen verbieden? Eenvoudige vertegenwoordiging vermindert eigenlijk de vrijheid van den kiezer, eerst en vooral dient debenoeming verzekerd van 's t, want volgens de inzichten van de opstellers van het ontwerp, zal dat 's t de uitstekende, oordeelbeetijke man zijn! Nergens zag men iets dergelijks.

De uitstekende mannen beheerschen alles: om ze in het Parlement te doen komen, zullen de poorten van dit paleis niet groot genoeg zijn.

Is het niet klaar dat het land dit stelsel niet zal willen, dat, ik stel het met vreugde vast, uit onze partij niet is ontsproten? De kiezers zullen in menigte tegen zulk eene onrechtvaardigheid opkomen.

En de groepen? De vereenigingen? Men moet er dit belangrijk raderwerk invoegen, dat men met overdrijving, klieken, vereenigingen van moasters heeft genoemd! Ik heb alhoos gemeend dat de vereenigingen een groote rol te vervullen hadden in België; ik heb het gezegd in omzendbriefen eenige dagen voor mijne kiezing; doch die rol is die niet, welke de wet haar toekent.

Naar mijn oordeel dienden de katholieke vereenigingen vooral werkingen te zijn die de eenheid onder de katholieken bevorderen, scholen waar zij de kennis zouden kunnen opdoen van de politieke en economische belangen van hun arrondissement. En dat droelheid heb ik ondervonden dat zekere vereenigingen dit doel uit het oog hebben verloren.

Het tweede doel bestaat in het inrichten van kiezerkring en den strijd ten einde de zegepraal der partij te verzekeren. Dit doel verloor men insgelijks uit het oog; en dat is te betreuren. Het is dus verkeerd zich tot de politieke vereenigingen te wenden, zooals de wet doet. De staatkundte bestaat vooral in vooruit te zien en zelfs, wanneer de vereenigingen de rol vervulden die de wet haar toekent, is men gerechtigd te vragen of die rol ongrondwettelijk zou zijn.

Trouwens, het is niet aan haar dat het toekomt de verkozenen aan te duiden, door den kiezer te breidelen. Deze bekwaamheid en onafhankelijkheid zouden vernietigd zijn: de vereeniging zal meester zijn over de verkiezing en het kiezerskorps volkomen overheerschen.

Dergelijke wet zou het land in opstaad brengen en er spordig door verooordeeld worden: het kiezerskorps zelf zou onmiddelijk hare afschaffing vragen.

Het is 5 uren en ik verzoek de Kamer mijne redevoering vrijdag te mogen voortzetten, vermits ik morgen verhinderd ben de zitting bij te wonen. *(Toestemming).*

—o—

Zitting van vrijdag 20 October.

De heer Gielen. — De heer minister van binnenlandsche zaken heeft de verantwoordelijke politieke zienswijze van den heer Woeste breedvoerig besproken; doch over het stelsel der wet zelf heeft hij geen woord gerept: hij vertoorlove mij hem te zeggen dat dit mij verwondert.

Men is stilzaan tot de radicalen gevaerd en de Regeering heeft ten slotte hun ontwerp gebeel en gansch aangenomen: voorwaar, men was al te toegevend voor de vooruitstrevers en ik had liever gezien dat de Regeering zich tot de oude liberale partij zou gewend hebben om eene oplossing te zoeken; in plaats van een beroep te doen op de liberale staatsmannen, op de senatoren, heeft men verkozen zich tot den heer Lorand te wenden.

De heer de Smet de Naeyer, minister van financiën en openbare werken. — Men heeft zich tot niemand gewend.

De heer Gielen. — Is het niet duidelijk, dat uw ontwerp dit gene van die heeren is?

De heer Heupgen. — Indien het goed is!

De heer Gielen. — Is het niet duidelijk dat, wanneer men zich tot de vooruitstrevers wendt, men hier minder behoudagezinde bestanddelen zal binnenbrengen? Dat is een groote misslag. *(Gerucht).*

Naar aanleiding van dat vraagstuk van beginsel, moet ik terug komen op de waarde van de kiesbevoegdheid der burgers en op de noodige vertegenwoordiging. Het bestaande stelsel erkent deze volk-lige kiesbevoegdheid en het aanhangig ontwerp verbiedigt te niet.

In zijne redevoering van daareen, gewaardigde de heer minister van binnenlandsche zaken zich er niet van te gewagen. Ergisteren had ik doen uitschijnen dat de kiesmacht van den Brussel-schen kiezer achttienmaal moet geëerbiedigd worden, vermits hij voor achttien candidaten mag stemmen. Hij hebt het recht niet er hem van te berooven.

Dat doet het ontwerp sochtans. Het is eene nieuwigheid in onze kiezwetten: men vermindert ons, berooft ons van onze bevoegdheid: dat is wellicht iets nieuws, doch voorzeker redematig noch rechtvaardig.

In plaats van zich tot algemeenheden te bepalen, hadde de heer minister van binnenlandsche zaken beter gedaan over dat gewichtig punt te spreken.

Het weisontwerp vermindert niet alleen de bevoegdheid van den kiezer; het kreukt daarenboven zijne vrijheid en zijne rechten, door aan de candidaten een volgnummer op te leggen dat men verplicht zal zijn te volgen.

Is hebde ontwikkelingen van onze politieke vereenigingen gewenscht; ik kan haar echter het recht niet toekennen, de plaats van den kiezer in te nemen, en ik begrijp geen wet die dergelijk recht buldigt.

Volgens de wet, moeten de vereenigingen gezicht worden niet te bestaan; de wet hoeft ze niet te erkennen: moest dergelijke bepaling aangenomen te worden, dan zoo ze niet bestaad zijn tegen de openbare meening.

Men zegde dat het *statu quo* een gevaar was voor 's land: Die beweiging lugenstraf ik! Men vreest de verbonden, maar die hebben iets allen tijde bestaan en het is geenszins zonderling dat de partijen, die tot de oppositie behooren, geneigd weren, verbond te sluiten al was het met den duivel, zooals de heer Vandenkinderen zegde.

Het verbond omstond door de omstandigheden waarbijde liberale partij nagenoeg heel en al buiten alle vertegenwoordiging was gesloten. Men moet al niet straf geleerd zijn om te begrijpen dat bedoeld verbond eene fopperij was; zeder boodgenoot hoopte wel voor zich zelven alleen de kastanieën uit 's vuur te halen! De socialisten verhoopten hunnen toestand te verwerken, met andere worden in den grond het *statu quo* te bekomen. De progressisten wilden aldus de Regeering dwingen eene nieuwe kiswet te maken om de liberale partij te doen herleven.

Wel is waar, weigeren sommige progressisten deel te blijven uitmaken van het verbond sinds het ontwerp van evenredige vertegenwoordiging aangeboden werd, en zij deden dit met een wezenlijken mord.

Waarom overigens zulke vrees voor dat kartel gekoesterd! Hebben wij dien toestand niet altijd gekend? Reeds dikwijls hebben onze tegenstreevers tegen ons een verbond gesloten. Laat ons dus geen vrees koesteren die voor het mij st overdreven is.

Het weisontwerp is zoo brutaal proportionalist dat men niet verder zou kunnen gaan! Dat is zoo waar, dat het zelfs diegenen verbaast welke in theorie voor evenredige vertegenwoordiging waren; zij zijn verwonderd over de noodlottige gevolgen welke het meslepen zal.

Trouwens zal het ontwerp, met het verbond over eene gemengde lijst te stemmen, de verbrokkeling der partijen veroorzaken totdat ze ten slotte, eene onveranderlijke, stereotiepen vorm aannemen. Men zal ons rangschikken per reeks, per kaste, als in Hindoustan, om in het Parlement eene Oostersche wedgwaning te doen beerschen. *(Gelach).*

Vreest gij niet dat de vereenigingen, evenals de *Tammany Hall* te New-York, de politiek en de openbare ambten zullen exploiteeren, onder den vorm eener naamloose vennootschap?

Is het dit Amerikaansch stelsel dat gij wilt invoeren? Neen, zul gij me zeggen!

Daarop antwoord ik dat uw weisontwerp oas daartoe leidt! De politieke vereenigingen zullen onze arbeidersklingen overwelligen en daarvit zal eene soodlotige dualiteit ontstaan.

De strijd tusschen de politieke vereenigingen en arbeidersklingen zou noodlottig wezen en ik zal hem krachtdadig bekampen. Het volk heeft, in de toekomst, eene groote rol te vervullen en die rol mag door geene hoegenaamde uitsteiling belemmerd worden.

Een laatste woord. Het ontwerp zal de soodlotigste gevolgen hebben voor den landbouw. Brussel telt achtien volkvertegenwoordigers, vooral door landelijke kiezers benoemd; hoeveel eigenlijke landbouwvertegenwoordigers telt die groote deputatie?

Heteelfde geldt voor het arrondissement Antwerpen. Met het stelsel van het ontwerp zal die toestand nog erger worden Dat gevoelt de landelijke bevolking. die klaagt dat hare rechten aldus worden miskend. Wanneer toch zullen die afgevaardigden van groot steden vooral door buitenlieden benoemd, iets voor den landbouw doen? De Kamer knibbelt waar het om te doen is onbeduidende sommen voor de buurtwegen te stemmen. En toch hoevele millioenen worden elders niet weggeworpen? Kent men de deugden van onze nederige en arbeidzame buitenlieden niet?

Met fierheid en een soort van eerbied druk ik hun de vereelte hand. *(De socialisten: zeer wel!)* En ik hoop dat voortaan hunne rechten niet meer miskend zullen worden.

NIEUWS
uit de stad en de omstreken

APOTHEEK.—**ZONDAGSRUST.** — MORGEN ZONDAG, zal de Apotheek van **Mr Francken** alleen open blijven, van 1 *uur 's namiddags tot 1 uur 's nachts*, DE DRINGENDE NOODWENDIGHEDEN.

De Comptante betaling zal vervischt worden.

Hof van Assisen. — De zittijd van het hof van assisen der provincie Limburg voor het vierde kwartaal 1899, zal geopend worden te Tongeren, maandag 11 December, onder voorzitterschap van M. Boni, raadsheer bij het hof van beroep van Luik.

Op de markt van Tongeren van verleden donderdag waren te koop gesteld: 331 paarden, 348 koeien en kalveren, 0 schapen, 267 veitvarkens, 1853 biggen, 243 loopers.

Romershoven. — Woensdag aanstaande zal de nieuwe Pastoor, de Eerwaarde Heer Tans, hier plechtig ingehuldigd worden. De gansche parochiewedgwijzen om dit feest zooveel luister mogelijk bij te zetten.

Bree.—Dinsdag namiddag brak er een nogal hevige brand uit in de Veldkuilenstraat. Het huis toebehoorende aan de kinderen Van Deuren, en bewoond door H. Cassen en G. Vouwen, is totaal afgebrand. Bijna al de meubelen zijn gered. De oorzaak van den brand is onbekend. Alles is verzekerd.

Bij koninklijk besluit van 19 october 1899, is aan den heer Neven (G.-P.-J.), op zijn verzoek, ontslag verleend van zijn ambt van notaris ter verblijfplaats Tongeren.

WERK DER BROODEN VAN DEN H. ANTONIUS. — *Ontvangene giften*: Don particulier 2 frs. — Voor twee bekomene gunsten 1 fr. — Pour une faveur obtenue 2 frs. — Pour remerciments à St-Antoine 10 frs. — Tot dankbetuiging ter eere den heiligen Antonius 2 frs.

Sterfgevallen.

Eene der meest geachte Lamilies onzer stad, kom op nieuw in den rouw gedompeld te worden door het afsterven van **M. Ferdinand DELVIGNE**, Jonkman geboren te Freeren den 15 Augustus, 1829, en godvruchtig te Tongeren overleden den 16 October 1899, bedieud met de laatste Sacramenten van onze moeder de Heilige Kerk. De betreurde afgestorvene was met een gulden hart begaafd. Steeds was hij genegen om dienst te bewijzen. Ook telde hij niets dan vrienden. Hij was rechtaaardig en mildadig jegens de armen en de behoeftigen; hij aanschouwde het als eenen plicht de noodlijdenden behulpzaam te zijn.

Zijn leven was vervuld met verdiensten en goede werken; zijne nagedachtenis zal in zegening blijven.

De plechtige lijkdienst heeft donderdag om 11 ure, in O. L. V. kerk plaats gehad, te midden eener overgrooten toeloop.

—†—

Men meldt ons uit Maestricht het afsterven van Mevrouw Louis Regout, geboren Therese BERGER, geboren te Venlo den 5 Juni 1829 en godvruchtig te Maestricht overleden den 13 October 1899, bedieud met de Genademiddelen van Onze Moeder de Heilige Kerk.

De eerbiedwaardige afgestorvene was de zeer geachte schoonmoeder van M. Clarissens, Rechter bij het Tribunaal van Tongeren, aan wien wij, in deze droevige omstandigheden, de uitdrukking aanbieden onzer gevoelens van innige deelneming in den rouw die hem komt te treffen.

De plechtige lijkdienst, gevolgd van de begrafenis in den familiekeider, heeft maandag te Maestricht, te midden eener overgrooten toeloop van vrienden en kennissen plaats gehad.

—†—

Verleden dinsdag had te Genoels-Elderen, de begrafenis plaats van Mr Leonard CLEUREN, gemeentesoodervwijzer. Eene groote menigte volks woonde de droevige plechtigheid bij; al de onderwijzers der omliggende gemeenten hadden het zich ten plicht gerekend, hunnen afgestorvene ambtgenoot een laatste bewijs van toegenegenheid te geven.

Aan het sterfbuis sprak Mr Smets, gemeenteonderwijzer te Mall, de volgende prachtige lijkrede uit:

MIJNE HEEREN,

Als vriend en ambtgenoot van M. Léonard Cleuren, zij het mij toegelaten, op dit droevig oogenblik, eene welverdiende hulde aan den afgestorvene te brengen, en hem een laatst vaarwel toe te sturen.

Groot was de verwondering en pijnlijk de indruk, welke het noodlotig nieuws, maandagmorgen, alom baarde. Niemand toch voorzag het ongelukkig einde, niemand dacht dat onze goede vriend zoo schielijk en zoo ontijdig van ons afscheid zoude nemen. Zijne gezondheid, wel is waar, scheen sedert eenige jaren onderminjd, zijne kracht verliezen leek, doch wij koesterden altijd de hoop, dat zijn sterk lichaamsgestel de aanvallen der ziekte overwinnend zoudtuiteren. De Voorzienigheid heeft er anders over beschikt: Zij wilde haar trouwen dienaar niet langer herooven van de kroon der uitverkorenen, hoeveel aan hem, die er velen in de waarheid zullen onderwijzen.

Sedert 1876 nam M. Cleuren de bediening waar van gemeentesoodervwijzer te Genoels-Elderen. Oischoon hij geene rechtsteerkache opleiding ian dat moeilijk amt genoten had, niet hij, door eigene studie en door aeuwdrige toachtneming der opmerkingen en aanbevelingen zijner overheid, zich zo kosten tijd in het ook te bekwamen.

Alsdan stond M. Cleuren als een bekwaam en ijverig onderwijzer bekend. Zijne lessen waren zeer kleklijk en vruchtbaar, opwekking en onderwijs vorderden hand aan hand in zijne school, het godsdienstig onderwijs, de grondslag van alle opvoeding, was vooral het voorwerp van zijne aanhoudende bezorgdheid. Dan ook wist hij gelukkig in zijne school, met liefde en geduld, met ijver en wilskracht was hij steeds werkzaam. Ongelukkigijk, de bloei der school van Genoels-Elderen was van korten duur. De wreede ziekte kwam ook in dit dorp nuttel schieten, de goede opvoeder zag zijne krachten afnemen, en had wederdra de sterkte en ongemakkelijkheid niet meer, welke den onderwijzer zo zeer noodig zijn. O, geachte ouders, indien zulke school niet meer ten volle aan hare bestemming beantwoordde, indien de opvoeding zwer lieve kleinen mogelijk geleden heeft, ik smeek u, uit liefde en achting voor den dierbaren afgestorvene, wil hem openhartig vergeven.

Wat zal ik van zijnen ongelukkigen aan alles zeggen? Eene uitroosbare gade is daar om te getuigen dat hij een gaarwaar en vroolijk-vend echtgenoot was; zijne diepbedroefde kinderen hebben ondervonden hoe zijn vaderlijk hart van liefde tot hen overvloide; hoe hij alles met grijpke en tach met de meeste zorg omringde: gansch de gemeente kan spreken van zijn edel karakter, van zijne overgroote dienstvaardigheid. Geen inwoner is er, of M. Cleuren heeft hem dienst bewezen, voor elkeen had hij een minzaam woord in den mond; de arme ging niet te vergeefs aan zijne deur kloppen.

Bedroefde echtgenoote, teergevoelde kinderen, geachte inwoners van Genoels Elderen, laten wij met eenen traan van erkentenis zijn vreedzaam graf bewachtigen, laten wij en stil gebed van dankbaarheid hemelwaarts opstigen.

Niet minder goed christen was M. Cleuren. Met nauwgezetheid vervulde hij steeds zijne godsdienstige plichten. In den loop zijner pijnlijke ziekte vond hij menigmaal troost en opheuring in het gebed. Zijn vertrouwen was groot; ook mogen wij hopen dat hij reeds het rijk der uitverkorenen is binnengetreden om daar het lion zijner schoone deugden te ontvangen. Wij hopen hem daar eens weder te zien.

Vaarwel, M. Cleuren, in naam uwer bedroefde familie;
Vaarwel, in naam uwer geliefde leerlingen;
Vaarwel, in naam onzer geachte schoolouderwijzers;
Vaarwel, in naam uwer ambtgenooten en vrienden;
Vaarwel, en tot wederziens in het hemelsch Jeruzalem.

BINNENLAND.

LAATSTE WEERGALM VAN HET PROCES VAN RENNES. — Men heeft opgemerkt met welke nuttheid kolonel Jouaust elken dag de zitting opschorste ten 9 uren juist, dat zoodat het woord aftezijdende aan de getuigen en zonder het minste opricht eene pleidooi afkappend. Welkeden beatond er om aldus het verhoor op te schorsen.

's Zoekt de vrouw, en vooral de geslaierde vrouw, 's zeggen de bekuishbaars van den Staf. Op gevaar van het Lero-pagehem te schenden, moeten wij bekennen dat een lid van den krijgsraad, thans in gezondheidsverlof te Aix, waar hij zijne verpleging tegen 's rhumatism voltooid, om verklaard heeft dat het op uitdrukkelijk aanvraag van zijnen geneesheer is, dat die opschorsing plaats had. Het was het uur op hetwelk die officier de gewoonte had zijn glazaj: Elixir Vivoent te nemen, dank aan hetwelk hij de vermoeienissen van het proces beeft kunnen ondergaan, en daarbij nog tot eene volkomene genezing geraken.

— MOORDPOGING TE LUIK. — Drie kerels wilden maandag avond hun o dringen in de herberg 's Jeanne d'Arc, gehouden door mad. Bloemen in de Souverain-Pontstraat.

De herbergierster verbood hun den toegang daar zij haar 's morgends bedrieid hadden. Een dienstknecht, Cabollet, kwam tusschen om de kerels buiten te houden.

Deze trokken elk een revolver te voorschijn; Cabollet ontwapende eenen hunner, doch een tweede lonie een schot op den heer Bloemen die ter plaatse kwam. Bloemen werd niet getroffen, maar zijne vrouw kreeg den kogel in hare rechterhand. Hij werd er kort daarna uitgehaald.

Een der aanvallers is aangehoond-n.

AVIS. *A LA PLACE VERTE,* **Vaxelaire-Claes & Ce,** LIÈGE.

Actuellement **MISE EN VENTE** de toutes les NOUVAUTÉS D'HIVER, parues en *Lainages, Soieries, Fantaisies, Draperies, Fourrures, CONFECTIONS et COSTUMES* pour dames, fillettes, hommes et garçonnets.

Le CATALOGUE ILLUSTRÉ contenant les derniers modèles de la Saison est envoyé **Franco** à toute personne qui en fera la demande.

— Hot oprichten van het gedenkteeken aan Vieuxtemps heeft een overschot geleden van 16000 frank. Dit geld zal worden aangewend tot het stichten van eenen twee-jaarlijksehen prijs voor vioulsperlkunst, bij de muziekschool van Verviers.

— Een grijsaard van 84 jaar had te Brussel zijn fortuintje, 5000 fr. in bankpapier en obligaties, onder den planken vloer zijnes kamer verborgen. Een diel heeft het er echter ontdekt en het gedurende de afwezigheid van den oud-ling gestolen.

—o— *ORFEVRERIE.—Spécialité d'orfèvrerie et coutrerie d'église.* — Restauration. — GRAND PRIX, Bruxelles 1897. — **J. Wilmotte, fils,** 112, BOULEVARD DE LA SAUVENIÈRE, LIÈGE.

— De *Etoile* bevat de volgende waarschuwing voor de menigte, die plaatsen zoeken: « Tengevolge van zekere inlichtingen, die ons toekomen, denken wij het nuttig, de dienstmisjes van Brussel en Antwerpen te raden, op hunne hoede te zijn, tegen personen, die onder voorwendsel van haar winstgevende plaatsen in het buitenland te bezorgen, haar als verzeuten in verdachte herbergen van Amsterdam zen leu. »

— Voor den schoonen **bouw- en plaveisteen,** zich te wenden tot de groeven TASSIN, gebro-ders, te *Anthisnes (LUIK).*

—o— **DUIZEND MAAL DANK,** uw raad is goed geweest. Dank eene doos uwer Waltner Pastillen ben ik van hoest en keelpijn, waaraan ik sedert maanden leed, genezen geworden. Wil mij nog twee dozen voor vriendinnen zenden.

ELISE CAISSET, onderwijzeres, Brussel.

— De brussel-sche gemeenteraad is nu samengesteld uit 14 gematigde liberalen, 2 progressisten, 7 katholieken, 12 socialisten en 2 neerringdoeners (ook katholieken).

— Volgens de *Daily Chronicle* zal het huwelijk van prins s Stefanie den 22 november in alle stilte te London plaats hebben. Het paar zal het eerste jaar van zijn huwelijk in Engeland doorbrengen.

—o— **BLOED- EN HUIDZIEKTEN.** — Dank hare werking op het sijm is de purgeerpil van Dr Walther een onfeilbaar geneesmiddel tegen darsiels en alle soortgelijke onzuiverheden.

— M. Leon Gheude, de brusselsche ballonreiziger, die deser dagen bijna den dood voed in de Zuiderzee, zal binnen veertien dagen poge, in ballon het Kanaal over te steken. Hij zal uit Engeland vertrekken, gansch alleen. Tot zo toe werd dit wangstuk nog slechts door twee of drie luchtreisigers volvoerd, en dan nog door mannen; die het niet opstellig deden.

— *SUNLIGHT ZEEP: zuiver, goedkoop, spaarzaam.*

—o— **Ekzeroogen.** — De oudste en de hardste ekzeroogen verdwijnen onmiddelijk zonder de minste pijn, door den *Balsem* van Dr Noël. It fr. in al de goede apotheken.

— EERE WANDERELIJKERDEN TE ECKLOO. — Ter gelegenheid van den goeden uitslag in de kiezing, richten onze katholieken, Maandag namiddag, eene manifestatie in. Met twee muziekmaatschappijen aan het hoofd, trok men de hijtonderste straten der stad door.

Nooinand werkte in de fabrieken der geklopte tegelstenen en het werkvolk door de gebuiste partij opgebrachte, richtte eene tegenmanifestatie in.

Eenige honderden fabriekwerkers vergezelden de katholieken, terwijl zij door hun gebuil en vorverdoovend geluid, het muziek trachtten te overschreeuwen.

Aan het huis van den schitteren schepen Dumez, werd men handgemeen en de huip der gendarmerie moest ingeroepen worden.

Al hunne trek men de katholieken achterna. Houten fluitjes en metlinos waren aan het werkvolk uitgedeeld en erger dan ooit, sleeg nu het geraap in de hoogte op. Verscheidene fabriekmeisjes liepen dameend en springend aan het hoofd der razende bende. Al geweld wilde men de Teerlingstraat indringen, welke door gendarmen was afgezet, men sterp met modder, stenen en stokken. De toestand werd zoo gespannen dat op zeker oogenblik de gendarmen hunne wapens moesten gebruiken, en met den kolf van het geweer, dienden zij duchtige slagen toe. Verscheidene mannen stortten neder en hiertoe omstond een ijselijk geloeg: mannen, vrouwen en kinderen vielen ten gronde en werden letterlijk onder de voeten gestrapeld.

Er zijn verscheidene gekwetsten, waaronder eene vrouw, die eene wonde aan het hoofd ontving.

's Avonds heerschte eene volledige kalmte in de stad.

—o— Rookt de cigaren van **José Tinchant y Gonzalès en C^e,** opslagers van de Gebroeders *Tinchant* 15-17, *Breydelstraat Antwerpen.*

De belangrijkste fabriek van België, 1500 werkliden.

Aanbevolen merken: Veni, vidi, vici. — La Flor de Don José. — Honi soit qui mal y pense.

Opgepast voor de namaaksels. Vereischt den volledigen naam: JOSÉ TINCHANT Y GONZALÈS ET Ce.

— BALDADIGHEDEN TE DENDERMONDE. — Al de nachten der verleedene week zijn gekenmerkt geworden door schandelijke wanordelijkheden. In een rondg-stroomd schimpschrift, werden de deftigste personen der stad op schandelijke wijze beleedigd. Even als te Mechelen, werden de huizen der katholieken gemoucharderd en werden de katholieken op al hunne koersen achtervolgd.

's Avonds stonden op alle hoeken van straten mannen, die op een gegeven teeken, naar de voorbijgaande en te weinig in getal zijnd- katholieken sprongen en ze mishandelden.

's Nachts zag men echte helleweegen tot twee tot drie uren, met jongelingen van tien tot veertien jaar rondloopen, die zij dronken maakten en totbaldadigheden ophitsten terwijl zij de wagelijkste liederen zongen.

De nacht van Zaterdag tot Zondag werd bijzonderlijk gekenmerkt door de baldadigheden der straatloopers.

Het schuim had zich meester gemaakt van de straten en de politie was machteloos de orde te doen eerbiedigen.

De heer burgemeester, die als hoofd der politie, krachtdadig wilde optreden, werd lafelijk geslagen door een hatelijken kerel.

Verschillige katholieken werden, op verschillige plaatsen der stad, aangevallen en mishandeld. Velen hunner bekwamen erge verwondingen.

Er zijn er zelfs die de handen werden doorkerft met eene scheer.

In verschillige katholieke kofli huizen werd alles stukgeslagen.

Zondag avond hebben dezelfde schurken, terwijl de katholieken vereenigd waren in den Kring, om de uitslagen van de verkiezingen af te wachten, de vensters ingegooid van verschiedene katholieke koffiehuizen. De patroon van den *Tuimelaar* werd bijna doodgeslagen.

In den nacht van Maandag tot Dinsdag werden ook de vensterruiten van verscheidene vriendzame inwoners stuk geslagen.

De eerlijke bevolking van Dendermonde heeft zich over deze schandelijke feiten aangevreerd gewaken door aan de katholieke lijst eene meerderheid te schenken van 450 stemmen, meerderheid welke vroeger nooit was behaald geworden.

Ook was geheel de stad door, de geestdrift onbeschrijfelijk. Maandag heeft een oergroote stoet, voorafgegaan door de katholieke harmonie aanwezigsteld uit 3000 personen, de straten der stad doortrokken.

BAL-ZIJDE v. [illegible] en Satijn v. verkleeding [illegible] tot 22.80 [illegible] meter, alsook zwarte, witte en gekleurde **Henneberg-Zijde**, van 0.95 cent. tot fr. 28.80 den meter — [illegible], gestikt, gekwadrilleerd, bewerkt, Damas, enz. [illegible] 250 kwal. en 2000 kleurschakeringen en verschi. [illegible], vrachtvrij en belastij te huis bestelde Monsters per keerende.

G. Henneberg, Fabriek van Zijde (K. u. K. leur.), Zurich

Ditjes en Datjes.

Reiziger: — Garçon!
Garçon: — Wat belieft u, mijnheer?
Reiziger: — Mij dunkt dat dit vlesch nog al gepeperd is?
Garçon: — 's Is mogelijk, mijnheer, maar gij zult straks iets krijgen dat nog meer zal gepeperd zijn.
Reiziger: — Wat zal dat zijn?
Garçon: — De rekening, mijnheer.

Een trotsch jong mensch huurde een huis en zegde tot de eigenaar:
— Ik verzeker u, madame, ik vertrok nooit uit eene woning, zonder dat mijn eigenaar de bitterste tranen storte.
— Dat was toch zeker niet, antwoordde de dame, omdat hij hem de huur schuldig bleef?

«De bilan der « Industrielle et Pastorale Belge Sud-Américaine.»

Men leest in de *Métropole*:

In een vorig nummer hebben wij deezen bilan meegedeeld en eene klein studie gewijd aan de *Industrielle et P